

Predgovor

Svrha ove knjige je da studente uputi na mogućnosti i potrebe predviđanja onoga šta će se desiti i pod kojim će se okolnostima dešavati, te na taj način podstakne razigravanje njihove mašte prema inovativnom preduzetništvu, tj. da se prenu i krenu prema novim izazovima vremena kojeg treba da živi. Posedovanje znanja o tome šta će se dešavati i pod kojim će se okolnostima dešavati znatno smanjuje neizvesnosti i rizike od promašaja. Bez spoznaje budućnosti nije moguće osmišljavanje alternativnih ciljeva, s obzirom da šanse i mogućnosti ne mogu biti iskorištene. Pri tome, što naročito treba naglasiti, važno je se osloboditi iluzije da je baš sve moguće predvideti u budućnosti, ali, isto tako, zablude da je bez predviđanja budućnosti moguće poslovati u turbulentnim uslovima.

Prognoziranje budućnosti je probablistički iskaz šansi da a priori poznata tehnologija postane dominantna u unapred definisanom vremenskom periodu. Prognoziranje se to može reći samo ukoliko je nivo verovatnoće dostupa nove tehnologije u datom vremenu izvestan, s obzirom da se njime ne daje nikakva apodiktika tvrdnja da će se razvoj tehnologije stvarno desiti. Stvarni tehnološki razvoj biti će izvesniji ukoliko sredina za koju se pretpostavlja određena tehnologija poseduje organizovano duboko znanje, aktivno iskustvo, kritički nivo mudrosti i višestruku viziju o samome sebi. Drugim rečima, stvarni nastanak određene tehnologije u određenom vremenu budućnosti osniva se na određenim tvrdnjama i pretpostavkama, a ukoliko se te tvrdnje i pretpostavke kao okolnosti pod kojim će se nešto desiti ne ostvare, onda se eksplicite neće ostvariti niti diskutovana tehnologija. To znači da je za nastanak određene tehnologije u budućnosti u stvarnoj sredini potrebno stvoriti određene stimulatívne generatore budućeg tehnološkog razvoja.

Ako bi bilo suprotno od prethodnog, onda bi predviđanje tehnologije bilo samo nerealan popisivanje želja o tome koje bi nam tehnologije bile potrebne ili poželjne, ali ne i popis načina njihovog ostvarenje. Zato se predložene metode i modeli tehnološkog predviđanja, o kojima će biti reč u ovoj knjizi, ne koriste unisono, nego se odabiru na osnovu utvrđenog problema kojeg treba rešiti, raspoloživog znanja kojim će se rešiti, strateških razvojnih potreba koje data sredina pretpostavlja poželjnim, kriterijuma koje razvija data sredina i stvorenih ili nestvorenih uslova za njihovo ostvarenje, što znači da se metode tehnološkog predviđanja koriste prema specifičnom zadatku kojeg za određenu vremenski periodu u budućnosti primenom nauke treba otkriti i ostvariti. U ovoj knjizi se istovremeno raspravlja o metodama tehnoloških predviđanja kao i o načinima da se predviđeno ostvari, uključujući i okolnosti pod kojim bi se očekivane tehnologije mogle u datom vremenskom periodu ostvariti kao i o okolnostima koje je potrebno stvoriti da bi se poželjne tehnologije ostvarile. Mi, polazeći od stava da smo se kao narod i država našli na kulturno-civilizacijskom smetlištu, tj. da postoji očita razlika između tehnološke razvijenosti u nas u odnosu na razvijene zemlje, raspravljamo i o tome šta bi trebalo učiniti kako bi, s jedne strane, skratili put tehnološkog zaostajanja, a, s druge strane, kako odabrati strategiju priključivanja razvijenim zemljama.